

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
МОЗ УКРАЇНИ»

ЩОРІЧНА ДОПОВІДЬ
ПРО СТАН ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ,
САНІТАРНО-ЕПІДЕМІЧНУ СИТУАЦІЮ
ТА РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ СИСТЕМИ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ.
2016 РІК

Київ – 2017

УДК 614.1/.7(477)''2016''(042.5)
ББК 51.1(4Укр)
Щ92

Редакційна колегія: Мельник П.С., Слабкий Г.О.,
Дзюба О.М., Чепелевська Л.А, Кудренко М.В.

Літературні редактори: Шумило О.В., Ратаніна О.М.
Технічні редактори: Степанова І.І., Кривенко Є.М.

Адреса редколегії:
02099, м. Київ, пров. Волго-Донський, 3;
тел.: (044) 576-41-19, факс: (044) 576-41-20

Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2016 рік / МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». – Київ : МВЦ «Медінформ», 2017. – 519 с.
ISBN 978-966-409-154-6

Щорічну доповідь підготовлено відповідно до нормативно-правових документів, які регламентують розвиток сфери охорони здоров'я України.

Видання містить аналіз сучасних особливостей і тенденцій стану здоров'я населення України та впливу на нього комплексу чинників зовнішнього середовища.

Доповідь підготовлено науковцями ДУ «Український інститут стратегічних досліджень МОЗ України» за участю керівників структурних підрозділів Міністерства охорони здоров'я України та науковців профільних НДІ МОЗ та НАМН України.

Призначається для керівників і спеціалістів органів законодавчої та виконавчої влади усіх рівнів, організаторів охорони здоров'я, науковців, лікарів, громадськості.

УДК 614.1/.7(477)''2016''(042.5)
ББК 51.1(4Укр)

ISBN 978-966-409-154-6

© Міністерство охорони здоров'я України, 2017
© Український інститут стратегічних досліджень
МОЗ України, 2017

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	6
ВСТУП (<i>Слабкий Г.О., Мельник П.С.</i>).....	9
1. АНАЛІЗ ДЕМОГРАФІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ (<i>Чепелевська Л.А., Рудницький О.П.</i>)	11
1.1. Динаміка чисельності населення.....	11
1.2. Зрушення у статеві-віковій структурі населення.....	15
1.3. Тенденції народжуваності населення	17
1.4. Динаміка смертності населення	23
1.5. Тривалість життя	29
1.6. Перспективи і резерви підвищення тривалості життя населення.....	33
2. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ	36
2.1. Тенденції стану здоров'я населення (<i>Дудник С.В., Шафранський В.В., Слабкий Г.О.</i>).....	36
2.2. Динаміка стану здоров'я дитячого населення (<i>Дудіна О.О., Моїсеєнко Р.О., Заболотна І.Є., Яценко Ю.Б.</i>)	43
<i>Аналіз стану захворюваності та поширеності захворювань у дітей</i>	44
<i>Аналіз інвалідності дітей та шляхи її профілактики і реабілітації</i>	63
2.3. Динаміка стану здоров'я дорослого населення (<i>Дудник С.В.</i>)	70
2.4. Аналіз стану здоров'я населення працездатного віку (<i>Дудник С.В.</i>).....	75
2.5. Характеристика стану здоров'я населення старших вікових груп (<i>Дудник С.В., Саксонов С.Г.</i>)	81
2.6. Ситуаційний огляд стану репродуктивного здоров'я населення (<i>Дудіна О.О., Руденко Н.Г., Габорець Ю.Ю.</i>)	87
2.7. Характеристика захворюваності населення на туберкульоз (<i>Григорович В.Р.</i>)	109
2.8. Характеристика захворюваності населення на ВІЛ-інфекцію/СНІД (<i>Григорович В.Р.</i>)	114
2.9. Характеристика служби охорони психічного здоров'я (<i>Дзюба О.М.</i>)	120
2.10. Стан проблеми алкоголізації населення України (<i>Ринда Ф.Ф.</i>)	124
2.11. Наркологічні проблеми здоров'я населення (<i>Грузєва Т.С., Дячук Д.Д., Зюков О.Л., Замкевич В.Б., Іншакова Г.В.</i>)	132
3. ХАРАКТЕРИСТИКА САНІТАРНО-ЕПІДЕМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ (<i>Ситенко О.Р., Родина Р.А., Світа В.М., Рахімова Т.Б., Дренькало М.М.,</i> <i>Сінгаєвська В.С., Іщук Л.О., Сбоєв І.В., Дерев'янка Я.Я., Білоник А.Б.,</i> <i>Кисляк І.І., Новохатній Ю.О., Видайко Н.Б.</i>).....	135
3.1. Аналіз державної політики з питань охорони довкілля та біобезпеки.....	135
3.2. Характеристика якості води та заходів з її збереження	136
3.3. Характеристика якості повітря і заходів з її збереження.....	141
3.4. Характеристика якості ґрунту і заходів з її збереження	142

3.5. Якість та безпека продуктів харчування	144
3.6. Характеристика умов праці населення	147
3.7. Характеристика радіаційної ситуації.....	148
3.8. Характеристика санітарно-епідемічного стану та аналіз його забезпечення у навчальних та оздоровчих закладах для дітей	150
3.9. Аналіз санітарно-епідеміологічного благополуччя населення та виконання заходів із його збереження	152
4. ХАРАКТЕРИСТИКА ОРГАНІЗАЦІЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ УКРАЇНИ.....	167
4.1. Аналіз мережі закладів охорони здоров'я та основних показників їх діяльності (Торжесвська О.М.).....	167
4.2. Розвиток первинної медико-санітарної допомоги в Україні (Слабкий Г.О., Шафранський В.В., Матюха Л.Ф.).....	178
4.3. Характеристика стану вторинної медичної допомоги (Торжесвська О.М.)	186
4.4. Характеристика стану третинної медичної допомоги (Торжесвська О.М.).....	194
4.5. Діяльність служби охорони здоров'я матері та дитини (Дудіна О.О., Коваленко О.О., Гойда Н.Г., Габорець Ю.Ю.)	202
Ресурсне забезпечення служби охорони здоров'я матері і дитини	202
Характеристика стану організації та основних показників перинатальної допомоги в Україні	213
Медична допомога дитячому населенню	246
Діяльність будинків дитини	262
4.6. Стан, проблеми та перспективи розвитку паліативної та хоспісної допомоги в Україні (Іволгін В.І., Вороненко Ю.В., Моїсеєнко Р.О., Князевич В.М., Губський Ю.І., Гойда Н.Г., Царенко А.В.)	268
4.7. Аналіз розвитку екстреної медичної допомоги (Кудренко М.В., Тимошенко Т.В., Мороз Є.Д., Кривенко Є.М., Лисенко П.М.)	295
5. ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ	301
5.1. Основні результати наукової та інноваційної діяльності науково-дослідних установ, вищих медичних навчальних закладів і закладів післядипломної освіти МОЗ України (Дудник С.В., Слабкий Г.О., Петрашенко П.Р., Олексіна Н.О., Волосовець О.П., Кочет О.М., Трубка І.О., Уваренко С.В., Шевчук І.І.).....	301
5.2. Фінансування та економічні механізми управління галуззю в умовах її реформування (Шевченко М.В.).....	345
5.3. Характеристика стану та проблем кадрового забезпечення системи охорони здоров'я України (Кучеренко Н.Т., Слабкий Г.О.).....	372
5.4. Контроль якості лікарських засобів (Дзюба О.М.)	382
5.5. Формування кадрового потенціалу служби громадського здоров'я (Грузєва Т.С., Пельо І.М., Гречишкіна Н.В.).....	384

6. ХАРАКТЕРИСТИКА МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ЗОНІ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ОПЕРАЦІЇ <i>(Мельник П.С., Кудренко М.В., Слабкий Г.О., Коваленко О.О., Верба А.В., Жаховський В.О., Лівінський В.Г., Коробка В.І., Шугалей Л.М., Волоха В.Г., Сіроштан Г.М., Клименко В.І., Колесник В.В., Кулик В.В., Інкелевич Ю.В.)</i>	387
6.1. Медичне забезпечення Збройних Сил України та інших, утворених відповідно до законодавства України, військових формувань.....	387
Медичне забезпечення особового складу Збройних Сил України	388
Стан медичного забезпечення особового складу Державної прикордонної служби України	400
Стан медичного забезпечення особового складу Міністерства внутрішніх справ України.....	401
Стан медичного забезпечення особового складу Служби Безпеки України.....	402
6.2. Медичне забезпечення населення в Луганський та Донецький областях (зони проведення АТО) та областей до них наближених	404
Медичне забезпечення населення в Луганській області.....	404
Медичне забезпечення населення в Донецькій області	410
Медичне забезпечення населення в Дніпропетровській області.....	418
Медичне забезпечення населення в Запорізькій області.....	420
Медичне забезпечення населення в Харківській області.....	423
7. ХАРАКТЕРИСТИКА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТА РОЗВИТКУ ТЕЛЕМЕДИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ <i>(Кривенко Є.М., Ситенко О.Р., Даценко С.Б.)</i>	436
8. ХАРАКТЕРИСТИКА ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ЩОДО КОНТРОЛЮ НАД ТЮТЮНОМ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ <i>(Красовський К.С.)</i>	460
9. СТАН ВПРОВАДЖЕННЯ ДЕРЖАВНИХ СОЦІАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я <i>(Кучеренко Н.Т., Коваленко О.О.)</i>	465
10. ХАРАКТЕРИСТИКА СПОСОБУ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ ТА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ <i>(Ринда Ф.Ф., Шафранський В.В., Слабкий Г.О.)</i>	483
11. МОНІТОРИНГ ПОВ'ЯЗАНИХ З НЕІНФЕКЦІЙНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ ПРОБЛЕМ ЯК ОСНОВА ПРОФІЛАКТИЧНИХ СТРАТЕГІЙ ТА ПРОГРАМ ДІЙ <i>(Грузева Т.С., Галієнко Л.І., Зюков О.Л., Замкевич В.Б., Іншакова Г.В., Сорока І.М., Іонов М.М.)</i>	495
БІБЛІОГРАФІЯ	505

4.2. Розвиток первинної медико-санітарної допомоги в Україні

У 2016 р. розвиток ПМСД на засадах сімейної медицини залишався пріоритетним у процесі реформування галузі охорони здоров'я України. Актуальною задачею в оптимізації діяльності первинної ланки медичної допомоги було забезпечення населення доступною та якісною первинною медичною допомогою. Це можливо досягти шляхом:

- подальшого розвитку мережі закладів ПМСД;
- укомплектування закладів первинної ланки кваліфікованими медичними кадрами;
- забезпечення закладів первинної ланки медичним обладнанням, санітарним транспортом та засобами медичного призначення відповідно до галузевих нормативів.

Проаналізовано розвиток ПМСД в Україні у 2016 р. із зазначених вище позицій.

У таблиці 4.2.1 наведено дані про кількість ЦПМСД у розрізі регіонів України, наявність у їх складі лікарських амбулаторій та ФАПів і їх забезпеченості лікарськими кадрами.

В Україні майже повністю сформована мережа ЦПМСД як юридично самостійних ЗОЗ. Усього в країні функціонує 616 ЦПМСД, з яких 445 (72,2%) діють у сільській місцевості. У ЦПМСД функціонує 5233 лікарські амбулаторії та 11177 ФАПів.

У розрізі регіонів кількість ЦПМС та створених у їх складі лікарських амбулаторій і ФАПів залежить від кількості населення, типу його розселення, що визначає адміністративно-територіальний устрій регіону, рівня розвитку ПМСД на засадах загальної лікарської практики – сімейної медицини в регіоні. Так, найбільша кількість ЦПМСД сформована в Дніпропетровській області (54), а найменша – у Львівській (4) та Івано-Франківській (5) областях.

Одним із показників, які визначають доступність первинної медичної допомоги, є наявність у складі ЦПМСД лікарських амбулаторій. Найбільша кількість лікарських амбулаторій у складі ЦПМСД створена в Дніпропетровській (418), Харківській (332) та Полтавській (328) області, а найменша – у Львівській (28) та Івано-Франківській (56) областях.

Найбільше ФАПів функціонує у Вінницькій (837), Волинській (756) та Житомирській (688) областях.

Крім ЦПМСД у системі охорони здоров'я функціонують відділення (кабінети) сімейного лікаря, як самостійні ЗОЗ, так і в складі інших ЗОЗ (табл. 4.2.2).

В Україні функціонує 399 самостійних закладів ЗПСМ з найбільшою кількістю у Львівській (184), Івано-Франківській (100) та Закарпатській (61) області. Крім того, 818 ЗОЗ у своєму складі мають відділення (кабінети) сімейного лікаря, у тому числі 107 в складі міських поліклінік та 43 в складі ЦРЛ. Найбільша кількість таких закладів зареєстрована у Львівській (68), Дніпропетровській (55) та Одеській (49) областях.

У 2016 р. у системі охорони здоров'я МОЗ України введено 18 719,25 посади ЛЗПСЛ, з них зайнятими є 15 976,75 за наявності 13696 фізичних осіб лікарів даного профілю (табл. 4.2.3). При цьому рівень укомплектованості штатних посад усього становить 85,35%, а рівень укомплектованості штатних посад фізичними особами – 73,17%. При цьому в 16 (64,0%) регіонах рівень укомплектованості штатних посад фізичними особами становить менше 75%, що відповідно, до даних доказового менеджменту, не дає змоги забезпечити доступної та якісної ПМД для всього населення. Найнижчим є рівень укомплектованості штатних посад фізичними особами в наступних регіонах: Херсонська (53,68%), Кіровоградська (59,32%), Донецька (62,50%), Миколаївська (62,83%) області. У м. Києві рівень укомплектованості штатних посад фізичними особами становить 74,13%.

Центри первинної медико-санітарної допомоги у 2016 році

Адміністративна територія	Усього самостійних ЦПМСД	У т. ч. в сільських адмін. районах	У структурі самостійних ЦПМСД		Лікарі			Укомплектованість штатних посад фіз. особами (%)	Середній медперсонал		Укомплектованість штатних посад зайнятими (%)
			лікарські амбулаторії	ФАПи	штатні посади	зайняті посади	фізичні особи		штатні посади	зайняті посади	
Україна	616	445	5233	11177	28 751,25	24 271,50	20 747	72,2	47 563,25	43 602,00	91,7
<i>Область</i>											
Вінницька	34	28	325	837	1 540,00	1 250,25	1 106	71,8	3 093,00	2 879,00	93,1
Волинська	20	15	138	758	869,00	772,50	675	77,7	1 281,50	1 240,50	96,8
Дніпропетровська	54	23	418	392	3 673,75	3 207,50	2 733	74,4	6 289,00	5 811,75	92,4
Донецька	33	11	247	325	1 936,50	1 528,00	1 249	64,5	3 715,00	3 330,25	89,6
Житомирська	26	24	214	688	838,00	701,75	574	68,5	1 337,75	1 274,75	95,3
Закарпатська	13	11	232	235	770,25	721,00	720	93,5	1 533,50	1 466,25	95,6
Запорізька	38	27	277	357	1 598,25	1 382,00	1 162	72,7	2 688,00	2 394,00	89,1
Ів.-Франківська	5	5	56	119	384,00	338,50	305	79,4	634,50	614,00	96,8
Київська	29	24	292	618	1 637,75	1 342,00	1 155	70,5	2 812,75	2 444,25	86,9
Кіровоградська	24	20	162	475	848,75	714,25	559	65,9	1 377,25	1 285,00	93,3
Луганська	16	12	128	236	602,50	486,50	396	65,7	946,00	870,75	92,1
Львівська	4	4	28	111	124,25	113,75	130	104,6	210,75	198,25	94,1
Миколаївська	28	19	220	381	1 081,75	892,75	695	64,3	1 794,75	1 672,50	93,2
Одеська	40	26	279	450	1 661,25	1 335,25	1 158	69,7	2 466,00	2 115,75	85,8
Полтавська	34	26	328	618	1 366,25	1 128,25	966	70,7	2 177,00	2 004,00	92,1
Рівненська	22	18	166	614	981,50	886,00	799	81,4	1 743,50	1 704,00	97,7
Сумська	19	15	112	341	383,00	296,00	239	62,4	717,00	659,00	91,9
Тернопільська	16	15	203	650	840,75	726,00	711	84,6	1 226,25	1 180,75	96,3
Харківська	33	31	332	496	1 148,50	962,25	812	70,7	1 800,75	1 726,75	95,9
Херсонська	20	19	159	342	676,00	500,00	382	56,5	1 172,75	1 078,25	91,9
Хмельницька	23	22	212	887	883,00	771,00	686	77,7	1 362,25	1 300,50	95,5
Черкаська	18	15	127	380	636,50	533,00	424	66,6	1 006,75	942,75	93,6
Чернівецька	14	12	168	205	538,50	494,50	435	80,8	1 009,25	982,75	97,4
Чернігівська	25	23	153	662	637,25	486,25	395	62,0	962,75	857,00	89,0
м. Київ	28		257		3 094,00	2 702,25	2 281	73,7	4 205,25	3 569,25	84,9

Мережа закладів охорони здоров'я, які мають відділення (кабінети) сімейного лікаря (на 31.12.2016 р.)

Адміністративна територія	Самостійні заклади ЗПСМ	Заклади, які мають кабінет сімейного лікаря	У тому числі:						інші заклади
			ЦРЛ	РЛ	ДЛ	амбулаторії	міські поліклініки		
Україна	399	818	43	27	24	3	107	614	
<i>Область</i>									
Вінницька		36					2	34	
Волинська		20						20	
Дніпропетровська		55					1	54	
Донецька		34						34	
Житомирська	26	33	3				3	27	
Закарпатська	61	23		2	4		4	13	
Запорізька	1	39					1	38	
Івано-Франківська	100	32	8	3	3		14	4	
Київська		40	1		6		4	29	
Кіровоградська	3	24						24	
Луганська		15					1	14	
Львівська	184	68	15	17	1		30	5	
Миколаївська		28						28	
Одеська	3	49	2	1			6	40	
Полтавська		34						34	
Рівненська	1	25		1			2	22	
Сумська	7	37	5		8		5	19	
Тернопільська	12	20	2		2			16	
Харківська		43					10	33	
Херсонська		23					3	20	
Хмельницька		28					5	23	
Черкаська	1	30	7			3	6	14	
Чернівецька		17					2	15	
Чернігівська		35		3			6	26	
м. Київ		30					2	28	

Посади лікарів загальної практики – сімейних лікарів та їх зайнятість у 2016 р.

Адміністративна територія	Штатні посади	Зайняті посади	Фізичні особи на зайнятих посадах	Різниця між штатними та зайнятими посадами	Різниця між штатними посадами і фізичними особами	Укомплектованість посад з урахуванням сумісництва, %	Укомплектованість штатних посад фізичними особами, %
Україна	18 719,25	15 976,75	13696	2 742,50	5 023,25	85,35	73,17
<i>Область</i>							
Вінницька	1 143,50	920,75	819	222,75	324,50	80,52	71,62
Волинська	504,25	452,00	384	52,25	120,25	89,64	76,15
Дніпропетровська	1 821,75	1 597,25	1350	224,50	471,75	87,68	74,10
Донецька	816,00	612,50	510	203,50	306,00	75,06	62,50
Житомирська	775,00	685,25	561	89,75	214,00	88,42	72,39
Закарпатська	713,00	665,75	637	47,25	76,00	93,37	89,34
Запорізька	855,00	744,00	623	111,00	232,00	87,02	72,87
Івано-Франківська	464,75	425,25	400	39,50	64,75	91,50	86,07
Київська	836,00	703,50	592	132,50	244,00	84,15	70,81
Кіровоградська	426,50	325,25	253	101,25	173,50	76,26	59,32
Луганська	229,50	179,25	150	50,25	79,50	78,10	65,36
Львівська	994,50	963,25	921	31,25	73,50	96,86	92,61
Миколаївська	600,00	474,50	377	125,50	223,00	79,08	62,83
Одеська	1 453,25	1 156,50	981	296,75	472,25	79,58	67,50
Полтавська	892,00	720,50	598	171,50	294,00	80,77	67,04
Рівненська	412,25	377,50	339	34,75	73,25	91,57	82,23
Сумська	427,00	377,50	320	49,50	107,00	88,41	74,94
Тернопільська	645,50	568,75	529	76,75	116,50	88,11	81,95
Харківська	1 001,00	863,75	716	137,25	285,00	86,29	71,53
Херсонська	417,25	305,75	224	111,50	193,25	73,28	53,68
Хмельницька	603,25	535,50	480	67,75	123,25	88,77	79,57
Черкаська	598,00	503,00	398	95,00	200,00	84,11	66,56
Чернівецька	480,25	443,00	374	37,25	106,25	92,24	77,88
Чернігівська	478,00	395,50	321	82,50	157,00	82,74	67,15
м. Київ	1 131,75	981,00	839	150,75	292,75	86,68	74,13

У табл. 4.2.4. показано рівень забезпеченості населення ЛЗПСЛ в динаміці 2013–2016 рр. у розрізі регіонів. За вказаний період відбулося підвищення показника забезпеченості населення посадами ЛЗПСЛ у цілому по Україні з 2,67 в 2013 р. до 3,40 у 2016 р. та в усіх її регіонах. У регіонах зміна показника забезпеченості населення посадами ЛЗПСЛ має достовірні відмінності.

Таблиця 4.2.4

**Забезпеченість лікарями загальної практики – сімейними лікарями в Україні у 2013–2016 рр.,
на 10 тис. населення**

Адміністративна територія	Рік			
	2013	2014	2015	2016
Україна	2,67	2,89	3,13	3,40
<i>Область</i>				
Вінницька	4,62	5,19	5,50	5,61
Волинська	2,70	3,02	3,40	3,78
Дніпропетровська	3,09	3,81	4,05	4,25
Донецька	2,00	1,08	2,56	2,65
Житомирська	4,07	4,27	4,46	4,72
Закарпатська	4,54	4,68	4,82	5,07
Запорізька	2,32	2,93	3,10	4,03
Івано-Франківська	1,99	2,67	3,02	3,33
Київська	2,02	2,46	3,02	3,38
Кіровоградська	1,75	1,63	2,06	2,73
Луганська	1,16	0,60	2,11	2,23
Львівська	2,87	3,11	3,34	3,88
Миколаївська	2,25	2,74	3,08	3,38
Одеська	3,32	3,81	3,98	4,32
Полтавська	3,96	4,02	4,13	4,33
Рівненська	1,78	2,03	2,47	3,10
Сумська	2,17	2,42	2,53	2,97
Тернопільська	4,81	5,00	5,19	5,28
Харківська	2,66	2,68	2,72	2,85
Херсонська	1,43	1,65	1,93	2,22
Хмельницька	2,71	3,13	3,61	3,88
Черкаська	2,73	2,87	3,18	3,32
Чернівецька	4,90	5,14	5,18	5,17
Чернігівська	2,31	2,62	3,09	3,22
м. Київ	1,96	2,56	2,95	3,21

На рис. 4.2.1 представлено динаміку чисельності ЛЗПСЛ в Україні та забезпеченості ними населення за 20 років розвитку ПМСД за засадах загальної лікарської практики – сімейної медицини в Україні.

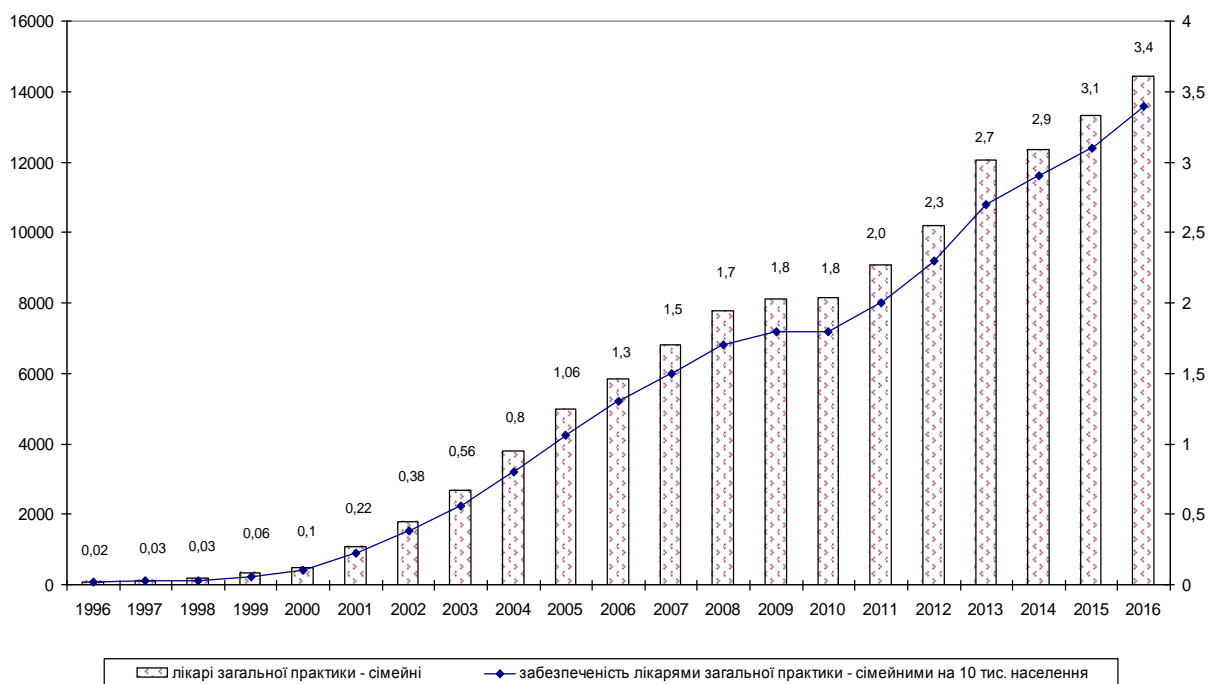

Рис. 4.2.1. Динаміка чисельності ЛЗПСЛ в Україні та забезпеченості ними населення

Незважаючи на позитивну динаміку кадрового забезпечення первинної ланки медичної допомоги, існує велика кількість СІА, у яких жодна посада не заміщена лікарем (основним працівником). За аналізований період у цілому в Україні їх кількість має певні коливання, але в останні три роки має тенденцію до збільшення і в 2016 р. становить 484 амбулаторії (табл. 4.2.5). У п'яти областях таких амбулаторій не зареєстровано. Найбільша кількість таких амбулаторій існує в Донецькій (93), Полтавській (66), Дніпропетровській (39), Харківській (33), Одеській (32) областях. Слід зазначити, що в обласних центрах даних регіонів функціонують вищі медичні навчальні заклади ІУ рівня акредитації.

Таблиця 4.2.5

Число сільських лікарських амбулаторій, у яких жодна посада не заміщена лікарем (основним працівником)

Адміністративна територія	Рік				
	2012	2013	2014	2015	2016
Україна	374	489	386	380	484
<i>Область</i>					
Вінницька		-	--	-	-
Волинська	5	12	12	8	9
Дніпропетровська	32	39	38	38	39
Донецька	19	3	12	11	93
Житомирська	28	22	17	15	19
Закарпатська	6	12	16	14	6
Запорізька	27	25	14	14	14
Івано-Франківська	-	--	-	-	1
Київська	7	7	30	28	22
Кіровоградська	23	17	17	15	15
Луганська	11	10	-	-	-
Львівська	10	9	3	5	6
Миколаївська	35	35	34	29	21

Адміністративна територія	Рік				
	2012	2013	2014	2015	2016
<i>Область</i>					
Одеська	31	31	26	27	32
Полтавська	15	58	51	62	66
Рівненська	11	3	-	-	-
Сумська	8	30	36	26	32
Тернопільська	6	7	2	9	7
Харківська	-	100	21	22	33
Херсонська	14	14	14	12	25
Хмельницька	14	20	18	20	21
Черкаська	18	33	25	25	23
Чернівецька	-	-	-	-	-
Чернігівська	47	-	-	-	-

У таблиці 4.2.6 наведено дані стосовно кількості ФАПів та їх забезпеченості молодшими спеціалістами з медичною освітою у розрізі регіонів України.

Таблиця 4.2.6

Кількість фельдшерсько-акушерських пунктів та їх укомплектованість молодшими спеціалістами з медичною освітою (включаючи самостійні заклади, структурні та відокремлені структурні підрозділи) у 2016 р.

Адміністративна територія	Число ФАПів, усього	у т.ч. в складі ЦПМСД	Посади молодших спеціалістів з медичною освітою		Фізичні особи на зайнятих посадах	Укомплектованість штатних посад зайнятими (%)	Укомплектованість штатних посад фіз. особами (%)	Кількість закладів без середнього медперсоналу
			штатні	зайняті				
Україна	13133	11177	15632,00	14468,25	14 478	92,6	92,6	736
<i>Область</i>								
Вінницька	838	837	1049,25	958,50	989	91,4	94,3	34
Волинська	758	758	917,00	890,25	892	97,1	97,3	29
Дніпропетровська	392	392	444,75	395,00	386	88,8	86,8	46
Донецька	325	325	367,50	310,00	287	84,4	78,1	49
Житомирська	804	688	886,00	828,50	822	93,5	92,8	20
Закарпатська	285	235	356,50	325,25	341	91,2	95,7	8
Запорізька	357	357	447,50	390,75	380	87,3	84,9	-
Ів.-Франківська	529	119	787,50	770,50	801	97,8	101,7	-
Київська	639	618	801,25	656,75	598	82,0	74,6	70
Кіровоградська	475	475	552,25	508,75	486	92,1	88,0	23
Луганська	236	236	257,25	227,00	222	88,2	86,3	27
Львівська	996	111	1157,75	1133,50	1 179	97,9	101,8	9
Миколаївська	381	381	400,75	335,25	327	83,7	81,6	44
Одеська	507	450	678,25	598,50	596	88,2	87,9	52
Полтавська	618	618	660,50	612,25	624	92,7	94,5	57
Рівненська	620	614	776,00	757,00	798	97,6	102,8	5
Сумська	499	341	559,00	519,50	524	92,9	93,7	63
Тернопільська	734	650	895,00	854,50	868	95,5	97,0	13
Харківська	496	496	531,75	494,25	482	93,0	90,6	24

Адміністративна територія	Число ФАПів, усього	у т.ч. в складі ЦПМСД	Посади молодших спеціалістів з медичною освітою		Фізичні особи на зайнятих посадах	Укомплектованість штатних посад зайнятими (%)	Укомплектованість штатних посад фіз. особами (%)	Кількість закладів без середнього медперсоналу
			штатні	зайняті				
<i>Область</i>								
Херсонська	348	342	434,75	389,75	351	89,7	80,7	19
Хмельницька	887	887	1020,25	976,25	982	95,7	96,3	41
Черкаська	536	380	640,50	600,75	601	93,8	93,8	47
Чернівецька	211	205	279,50	267,50	273	95,7	97,7	-
Чернігівська	662	662	731,25	668,00	669	91,4	91,5	56

Відмічається більш високий рівень укомплектованості на ФАПах штатних посад медичних працівників, ніж у СІА. Але при цьому зареєстровано значну кількість ФАПів без СМП. Кількість ФАПів без жодного медичного працівника становить 736, що унеможливило надання своєчасної медичної допомоги сільським жителям.

Найбільша кількість ФАПів без жодного медичного працівника зареєстрована в Київській (70), Сумській (63), Полтавській (57), Чернігівській (56), Одеській (52), Донецькій (49) областях.

Причиною низької укомплектованості штатних посад медичних працівників первинної ланки, особливо на селі, є відсутність житла, фактична ненормованість робочого часу при низькому рівні заробітної плати.

Так, не забезпечено житлом 105 медичних працівників первинної ланки медичної допомоги у Дніпропетровській, по 91 в Івано-Франківській та Херсонській, 33 у Запорізькій областях.

Значна кількість будівель, у яких розташовано заклади первинної медичної допомоги, потребує капітального ремонту. Таких закладів у Дніпропетровській області 97, Закарпатській – 72, Запорізькій – 113, Тернопільській – 60, Харківській – 210.

Відмічається незадовільний рівень забезпеченості первинної ланки медичної допомоги санітарним автотранспортом. Так, у Дніпропетровській області заклади первинної медичної допомоги забезпечені санітарним автотранспортом на 68,0% від потреби, у Закарпатській – на 32,0%, Запорізькій – на 44,0%, Сумській – на 43,5%, Харківській – на 47,9%, Черкаській – на 35,4%. Причому біля половини існуючого складу санітарного автотранспорту експлуатується понад вісім років.

На низький рівень можливостей ЛЗПСЛ надавати якісну та ефективну ПМД відповідно до затверджених компетенцій вказує й те, що в країні майже відсутні заклади первинної ланки, які укомплектовані обладнанням та засобами медичного призначення відповідно до затверджених МОЗ України Табелів оснащення – галузевого стандарту.

Таким чином, незважаючи на те, що розвиток ПМСД на засадах сімейної медицини є пріоритетним за весь час реформування охорони здоров'я, рівень кадрового та матеріально-технічного забезпечення закладів первинної ланки залишається незадовільним, що є важливою перешкодою для забезпечення населення доступною та якісною ПМСД, проведення активної профілактичної роботи та діяльності зі зміцнення здоров'я населення. Вирішення вказаних проблем є актуальною задачею на 2017 рік.